

POSTANOWIENIE

8 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 8 lutego 2024 r. w Warszawie
zażalenia dłużnika J. J. prowadzącego działalność gospodarczą
pod nazwą G. w restrukturyzacji
na postanowienie Sądu Okręgowego w Gdańsku
z 29 listopada 2022 r., XII Gz 238/22,
w sprawie z wniosku dłużnika J. J. prowadzącego działalność gospodarczą pod
nazwą G. w restrukturyzacji
przy udziale Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie
w przedmiocie zatwierdzenia układu w uproszczonym postępowaniu
restrukturyzacyjnym,

odrzuca zażalenie.

UZASADNIENIE

Dłużnik J. J., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą G. w restrukturyzacji, złożył 10 lutego 2022 r. wniosek o zatwierdzenie warunków układu przyjętego na zgromadzeniu wierzycieli 4 lutego 2022 r. w postępowaniu o zatwierdzenie układu zawartego z wierzycielami w uproszczonym postępowaniu restrukturyzacyjnym o zatwierdzenie układu prowadzonym w oparciu o przepisy ustawy z 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz.U. z 2000 r., poz. 1086 – dalej: „ustawa z 19 czerwca 2020 r.”). W treści wniosku sprecyzowano treść układu:

„Zasady ogólne dotyczące wszystkich grup układowych- zarówno wierzycieli objętych układem z mocy prawa, jak też oświadczenia o wyrażeniu zgody na objęcie układem:

1. Poszczególne wierzytelności przysługujące wierzycielom będą zaspokajane przez dłużnika na podstawie układu w ramach Grupy (kategorii interesu), do której wierzyciele będą należeć w dniu zawarcia układu na zgromadzeniu wierzycieli, chyba że co innego wynika z propozycji układowych.

2. Wierzytelności określone w spisie wierzycieli jako zobowiązania solidarne są długami wspólnymi z żoną dłużnika – M.J. W stosunku do M. J. także toczy się odrębne uproszczone postępowanie o zatwierdzenie układu. Solidarność długu oznacza, że spłata długu dokonana przez jednego z dłużników (małżonków) zwalnia także z tego długu drugiego dłużnika (małżonka). Zasada ta obowiązuje także w przypadku przejęcia układów z wierzycielami M. J.. Płatność każdej raty długu solidarnego dokonywana przez jednego z dłużników (małżonków) w wykonaniu jego układu jego układ będzie jednocześnie płatnością tej raty w układzie zawartym przez drugiego dłużnika (małżonka).

3. Zasada określona w pkt 2 powyżej nie dotyczy zobowiązań niesolidarnych. Te zobowiązania spłacane są samodzielnie przez każdego z dłużników (małżonków). Jednakże z uwagi na to, że spłata wszystkich zobowiązań nastąpi ze wspólnych dochodów pochodzących z prowadzenia wspólnego gospodarstwa rolnego, a opracowany plan restrukturyzacyjny dotyczy wspólnego gospodarstwa i określa zdolność do wykonania zawartego układu dla obojga dłużników (małżonków), propozycje układowe uwzględniają konieczność jednoczesnego wykonywania układu zawartego przez innego dłużnika (małżonka).

4. Wyłączeniu podlega zastosowanie art. 171 ust. 1 ustawy Prawo restrukturyzacyjne.

5. Wszelkiego rodzaju odsetki za okres od dnia otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego do dnia zapłaty nie będą naliczane (nie dotyczy grupy VII, VIII, IX i X).

Grupa I

Wierzytelności należne wierzycielom nie zaliczającym się do pozostałych grup, których suma wierzytelności objętych układem jest mniejsza lub równa 6 000,00 złotych:

1. zostają umorzone w zakresie całości należności ubocznych, w tym odsetek kapitałowych (bankowych), odsetek za opóźnienie, odsetek karnych, kosztów sądowych, kosztów egzekucyjnych, kosztów upomnienia i opłat dodatkowych;

2. pozostała kwota wierzytelności objętych układem zostaje rozłożona na 6 równych rat miesięcznych, płatnych do 25 dnia każdego miesiąca, począwszy od 1 miesiąca wykonywania układu, przy czym jako pierwszy miesiąc wykonywania układu przyjmuje się miesiąc następujący po miesiącu uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu układu.

Grupa II

Wierzytelności należne wierzycielom nie zaliczającym się do pozostałych grup, których suma wierzytelności objętych układem jest większa niż 6.000,00 zł i mniejsza lub równa 12.000,00 zł:

1. zostają umorzone w zakresie całości należności ubocznych, w tym odsetek kapitałowych (bankowych), odsetek za opóźnienie odsetek karnych, kosztów sądowych, kosztów egzekucyjnych, kosztów upomnienia i opłat dodatkowych;

2. pozostała kwota wierzytelności objętych układem zostaje rozłożona na 12 równych rat miesięcznych, płatnych do 25 dnia każdego miesiąca, począwszy od 4 miesiąca wykonywania układu, przy czym jako pierwszy miesiąc wykonywania układu przyjmuje się miesiąc następujący po miesiącu uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu układu.

Grupa III

Wierzytelności należne wierzycielom nie zaliczającym się do pozostałych grup, których suma wierzytelności objętych układem jest większa niż 12.000,00 zł i mniejsza lub równa 30.000,00 zł:

1. zostają umorzone w zakresie całości należności ubocznych, w tym odsetek kapitałowych (bankowych), odsetek za opóźnienie odsetek karnych, kosztów sądowych, kosztów egzekucyjnych, kosztów upomnienia i opłat dodatkowych;
2. zostaje umorzone 40% należności głównej wierzytelności objętych układem;
3. pozostała kwota wierzytelności objętych układem zostaje rozłożona na 54 równe raty miesięczne, płatne do 25 dnia każdego miesiąca, począwszy od 7 miesiąca wykonywania układu, przy czym jako pierwszy miesiąc wykonywania układu przyjmuje się miesiąc następujący po miesiącu uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu układu.

Grupa IV

Wierzytelności należne wierzycielom nie zaliczającym się do pozostałych grup, których suma wierzytelności objętych układem jest większa niż 30.000,00 zł i mniejsza lub równa 60.000,00 zł:

1. zostają umorzone w zakresie całości należności ubocznych, w tym odsetek kapitałowych (bankowych), odsetek za opóźnienie odsetek karnych, kosztów sądowych, kosztów egzekucyjnych, kosztów upomnienia i opłat dodatkowych;
2. zostaje umorzone 50% należności głównej wierzytelności objętych układem;
3. pozostała kwota wierzytelności objętych układem zostaje rozłożona na 36 równych rat miesięcznych, płatnych do 25 dnia każdego miesiąca, począwszy od 7 miesiąca wykonywania układu, przy czym jako pierwszy miesiąc wykonywania układu przyjmuje się miesiąc następujący po miesiącu uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu układu.

Grupa V

Wierzytelności należne wierzycielom nie zaliczającym się do pozostałych grup, których suma wierzytelności objętych układem jest większa niż 60.000,00 zł i mniejsza lub równa 150.000,00 zł:

1. zostają umorzone w zakresie całości należności ubocznych, w tym odsetek kapitałowych (bankowych), odsetek za opóźnienie odsetek karnych, kosztów sądowych, kosztów egzekucyjnych, kosztów upomnienia i opłat dodatkowych;

2. pozostała kwota wierzytelności objętych układem zostaje rozłożona na 60 równych rat miesięcznych, płatnych do 25 dnia każdego miesiąca, począwszy od 4 miesiąca wykonywania układu, przy czym jako pierwszy miesiąc wykonywania układu przyjmuje się miesiąc następujący po miesiącu uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu układu.

Grupa VI

Wierzytelności należne wierzycielom nie zaliczającym się do pozostałych grup, których suma wierzytelności objętych układem jest większa niż 150.000,00 zł:

1. zostają umorzone w zakresie całości należności ubocznych, w tym odsetek kapitałowych (bankowych), odsetek za opóźnienie odsetek karnych, kosztów sądowych, kosztów egzekucyjnych, kosztów upomnienia i opłat dodatkowych;

2. zostaje umorzone 60% należności głównej wierzytelności objętych układem;

3. pozostała kwota wierzytelności objętych układem zostaje rozłożona na 84 równe raty miesięcznych, płatne do 25 dnia każdego miesiąca, począwszy od 12 miesiąca wykonywania układu, przy czym jako pierwszy miesiąc wykonywania układu przyjmuje się miesiąc następujący po miesiącu uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu układu.

Grupa VII

Wierzytelności należne wierzycielom, których wierzytelność wynika z udzielonych kredytów lub pożyczek lub sprzedaży zabezpieczonych na rzeczach ruchomych dłużnika, zostaną zapłacone w kwotach i terminach wynikających

z treści zawartych umów kredytów lub pożyczek lub sprzedaży wraz z odsetkami naliczonymi zgodnie z treścią zawartych umów kredytów lub pożyczek lub sprzedaży.

Grupa VIII

Wierzytelności należne wierzycielom, których wierzytelność wynika z udzielonych kredytów lub pożyczek lub sprzedaży zabezpieczonych hipotekami wierzyciela na nieruchomościach z wyłączeniem hipotek przymusowych, zostaną zapłacone w kwotach i terminach wynikających z treści zawartych umów kredytów lub pożyczek lub sprzedaży wraz z odsetkami naliczonymi zgodnie z treścią zawartych umów kredytów lub pożyczek lub sprzedaży.

Grupa IX

Wierzytelności należne wierzycielom, których wierzytelności wymienione są w art. 160 ustawy Prawo restrukturyzacyjne, zostaną rozłożone na 12 równych rat miesięcznych, płatne do 25 dnia każdego miesiąca, począwszy od 1 miesiąca wykonywania układu, przy czym jako pierwszy miesiąc wykonywania układu przyjmuje się miesiąc następujący po miesiącu uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu układu.

Grupa X

Wierzytelności należne wierzycielom, których wierzytelności są zabezpieczone hipotekami przymusowymi zostaną rozłożone na 60 równych rat miesięcznych płatnych do 25 dnia każdego miesiąca, począwszy od 1 miesiąca wykonywania układu, przy czym jako pierwszy miesiąc wykonywania układu przyjmuje się miesiąc następujący po miesiącu uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu układu.”

Obwieszczenie o otwarciu postępowania o zatwierdzenie układu miało miejsce w Monitorze Sądowym i Gospodarczym w dniu 12 października 2021 r.

Postanowieniem z 22 marca 2022 r., wydanym w sprawie o sygn. akt V GRz 36/21 Sąd Rejonowy w Elblągu w punkcie I zatwierdził układ przyjęty przez wierzycieli dłużnika J. J., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą G., w P., NIP [...], PESEL [...] w restrukturyzacji, przyjętego na zgromadzeniu wierzycieli

w dniu 4 lutego 2022 r. w postępowaniu o zatwierdzenie układu zawartego z wierzycielami w uproszczonym postępowaniu restrukturyzacyjnym o zatwierdzenie układu prowadzonym w oparciu o przepisy ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 roku, poz. 1086) o treści wskazanej we wniosku dłużnika J. J., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą G. z 10 lutego 2022 r. o zatwierdzenie warunków układu. W punkcie drugim postanowienia Sąd pierwszej instancji wskazał, że podstawę jurysdykcji wyłącznej sądów polskich stanowi art. 3 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 z 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego (Dz. Urz. UE L. 2015.141.19, ze zm.), a postępowanie ma charakter główny w rozumieniu Rozporządzenia.

W ocenie Sądu Rejonowego, wymogi formalne wniosku, jak też sprawozdania nadzorcy sądowego zostały spełnione. W sprawozdaniu nadzorcy układu - doradca restrukturyzacyjny R. M. wskazał, że propozycje układowe zakładają udzielenie wsparcia dłużnikowi przez państwo lub przy użyciu zasobów państwowych, dlatego też plan restrukturyzacyjny został uzupełniony o test prywatnego wierzyciela. W teście prywatnego wierzyciela nadzorca wskazał, że wierzycielami publicznoprawnymi objętymi testem prywatnego wierzyciela są Urząd Miejski w P. z sumą wierzytelności 5.963,60 zł (grupa I), Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z sumą wierzytelności 148.655,63 zł (grupa V), Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa z sumą wierzytelności 338,789,25 zł (grupa VIII), Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z sumą wierzytelności 11.910,00 zł (grupa IX). Część wierzycieli dłużnika posiada zabezpieczenie wierzytelności w postaci hipoteki na nieruchomościach dłużnika. W teście zawarto informację, że majątek dłużnika składa się z czterech nieruchomości. Z kwoty uzyskanej ze sprzedaży wymuszonej nieruchomości w pierwszej kolejności zaspokojone zostaną koszty likwidacji nieruchomości, a następnie wierzytelności wierzycieli: Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, Bank w A. sp. z o. o. Powyższe powoduje, że w masie upadłości znajduje się kwota 193.000,00 zł wynikająca

wyłącznie z likwidacji ruchomości dłużnika. Po odjęciu kosztów postępowania, które nie zostaną zaspokojone w całości, do podziału między wierzycieli nie pozostanie żadna kwota. Zatem w wyniku testu powstał wynik, że Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w układzie i upadłości otrzyma 100% zaspokojenie, Urząd Miejski w Pieniężnie w układzie otrzyma 100% zaspokojenie, w upadłości 0%, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego otrzyma 100% zaspokojenie, w upadłości 0%, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w układzie otrzyma 100% zaspokojenie, w upadłości 0%. Wskazuje to również na to, że ewentualny wniosek o ogłoszenie upadłości mógłby zostać oddalony, ponieważ wskutek likwidacji majątku zaspokojenie uzyskiwaliby wyłącznie wierzyciele, których wierzytelności są zabezpieczone hipoteką na nieruchomościach dłużnika oraz zaspokojone zostałyby koszty postępowania. Tym samym wykazano, że w ramach układu w niniejszym postępowaniu wierzyciele publicznoprawni zachowywać się będą jak wierzyciele prywatni, działający w normalnych warunkach rynkowych, którzy dążą do minimalizacji strat. Zawarcie układu doprowadzi do pogodzenia, wierzyciele uzyskają sukcesywne zaspokojenie, a dłużnik będzie mógł nadal funkcjonować na rynku, pozostając wiarygodnym partnerem oraz potencjalnym pracodawcą. Planowane wsparcie nie stanowi zatem pomocy publicznej.

Nadzorca układu pozytywnie ocenił możliwości wykonania układu. Forma spłaty wierzytelności została skorelowana z prognozami finansowymi przedstawionymi w planie restrukturyzacyjnym. Nadzorca układu stwierdził, że na podstawie prognoz oraz aktualnej sytuacji przedsiębiorstw, na których ciążyć będzie główny ciężar spłaty zobowiązań układowych zgodnie z planem restrukturyzacyjnym, można założyć, że prawdopodobieństwo zrealizowania układu jest wysokie. W ocenie nadzorcy układu, przy założeniu nawet bardzo restrykcyjnych założeń co do tempa wzrostu przychodu, dłużnik dostosował propozycje układowe tak, aby zapewnić odpowiedni margines bezpieczeństwa, uwzględniając konieczność obsługi bieżących zobowiązań. W planie restrukturyzacyjnym zostały opisane szacunkowe projekty zysków i strat na kolejne 5 lat przy najbardziej prawdopodobnym scenariuszu zdarzeń ekonomicznych i przy pesymistycznym scenariuszu zdarzeń ekonomicznych. Nadzorca układu wskazał

również, że w toku uproszczonego postępowania o zatwierdzenie układu, dłużnik regulował na bieżąco wszystkie zobowiązania po dniu układowym.

W postępowaniu żaden wierzyciel nie złożył nadzorcy układu pisemnego zastrzeżenia co do przebiegu zgromadzenia wierzycieli, jak również żaden z wierzycieli nie wskazał innych okoliczności, które mogą mieć wpływ na zatwierdzenie układu. Nadzorca układu w sprawozdaniu wskazał również, że w niniejszym postępowaniu nie wystąpiły wierzytelności sporne.

Suma wszystkich posiadanych przez dłużnika wierzytelności wynosi 6.836.701,80 zł, z czego wierzytelności w kwocie 3.868.503,02 zł przysługuje prawo głosu nad układem, zaś wierzytelności w kwocie 2.968.198,78 zł, to wierzytelność warunkowa przysługująca małżonce dłużnika, z którą nie wiąże się prawo głosu nad układem.

Sąd pierwszej instancji ocenił, że nie zachodzi żadna z okoliczności z art. 165 prawa restrukturyzacyjnego. W głosowaniu nad układem wzięło udział 15 wierzycieli. 12 wierzycieli biorących udział w głosowaniu wypowiedziało się za przyjęciem układu z sumą wierzytelności w kwocie 2.808.357,41 zł. 3 wierzycieli wypowiedziało się przeciwko układowi z sumą wierzytelności w kwocie 178.212,53 zł. Wymagana większość osobowa wynosiła 8, zaś kapitałowa 1.991.046,63 zł i obie te wielkości zostały osiągnięte. Nadzorca układu stwierdził zawarcie układu na podstawie art. 119 ust. 3 prawa restrukturyzacyjnego.

W ocenie Sądu Rejonowego, pomimo nieosiągnięcia większości głosujących za we wszystkich grupach, układ jest bardziej korzystny dla wierzycieli niż upadłość dłużnika.

Z tych względów Sąd pierwszej instancji, na podstawie art. 15 ust. 1 ustawy z 19 czerwca 2020 r. w zw. z art. 165 prawa restrukturyzacyjnego *a contrario* orzekł o zatwierdzeniu układu przyjętego przez wierzycieli dłużnika. W punkcie II orzeczenia Sąd Rejonowy wskazał, że podstawę jurysdykcji wyłącznej sądów polskich stanowi art. 3 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 z 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego (Dz. Urz. UE L. 2015.141.19, ze zm.), a postępowanie ma charakter główny w rozumieniu Rozporządzenia.

Zażalenie na powyższe postanowienie wywiódł wierzyciel Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, wnosząc o jego zmianę i orzeczenie o odmowie zatwierdzenia układu. Sąd Okręgowy w Gdańsku postanowieniem z 29 listopada 2022 r. uchylił zaskarżone postanowienie w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Elblągu.

W Sądzie Okręgowym z art. 15 ust. 1 ustawy z 19 czerwca 2020 r. wynika, że do 30 listopada 2021 r. podmiot, do którego stosuje się przepisy ustawy z 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2021 r., poz. 1588 i 2140), który zawarł z doradcą restrukturyzacyjnym umowę, o której mowa w art. 210 tej ustawy, może obwieścić w Monitorze Sądowym i Gospodarczym o otwarciu postępowania o zatwierdzenie układu prowadzonego w oparciu o przepisy ustawy z 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne znajdujące zastosowanie do postępowania o zatwierdzenie układu ze zmianami wynikającymi z przepisów wspomnianej wyżej ustawy.

Postępowanie o zatwierdzenie układu w uproszczonym postępowaniu restrukturyzacyjnym na etapie przesądowym odbywa się całkowicie poza kontrolą sądu. Dłużnik samodzielnie dokonuje wyboru nadzorcy układu, samodzielnie wskazuje na datę (w granicach zastrzeżonych przez ustawę) będącą linią demarkacyjną pomiędzy zobowiązaniami podlegającymi restrukturyzacji a zobowiązaniami niemającymi takiego charakteru. Nadzorca układu sporządza plan restrukturyzacyjny i spis wierzytelności. Autorem propozycji układowych jest dłużnik. Dłużnik może podzielić wierzycieli na kategorie interesu. Dopiero wniosek o zatwierdzenie układu inicjuje fazę postępowania sądowego. Względy ochrony wierzycieli wymagają, aby wszystkie przepisy ustawy regulujące to postępowanie były przez dłużnika przestrzegane.

Z uwagi na fakt, iż ustawa z 19 czerwca 2020 r. nie zawiera żadnych zmian w zakresie określenia przeszkód w sprawowaniu funkcji nadzorcy, należy w tym zakresie stosować przepisy zawarte w ustawie Prawo restrukturyzacyjne. Jak wskazuje treść art. 24 ust. 2 pkt 5 Prawa restrukturyzacyjnego, nadzorcą albo zarządcą nie może być osoba fizyczna albo spółka handlowa, która jest lub była członkiem organu, prokurentem lub pełnomocnikiem dłużnika albo jest lub

w okresie dwóch lat przed dniem złożenia wniosku restrukturyzacyjnego była współnikiem albo akcjonariuszem dłużnika posiadającym udziały albo akcje w wysokości wyższej niż 5% kapitału zakładowego dłużnika lub wierzyciela, a w przypadku prostej spółki akcyjnej - więcej niż 5% akcji tej spółki. Nadzorcą ani zarządcą nie może zatem osoba fizyczna lub spółka handlowa, która jest lub była prokurentem lub pełnomocnikiem dłużnika i ten zakaz obowiązuje niezależnie od tego, jak dawno przed otwarciem postępowania restrukturyzacyjnego ten stosunek powstał. Zakaz ten, poza zapewnieniem właściwego toku postępowania, rozstrzyga również o ewentualnym konflikcie interesów wynikającym z regulacji etyki zawodu adwokatów i radców prawnych - którym nie wolno wykorzystywać informacji uzyskanych od klienta przeciwko niemu, czego w postępowaniu restrukturyzacyjnym, przy sprawowaniu funkcji zarządcy czy nadzorcy, wykluczyć nie można. W zakresie pełnomocnictwa chodzi tu zarówno o pełnomocnika materialnego, jak i procesowego, z wyjątkiem spraw, gdzie w ramach umowy doradztwa restrukturyzacyjnego osobie posiadającej licencję udzielono umocowania do dokonywania czynności, które mieszczą się w ustawowej definicji doradztwa restrukturyzacyjnego.

Przeszkoda, o jakiej mowa powyżej, nie zachodzi, jeśli doradca restrukturyzacyjny w ramach czynności doradztwa był ustanowiony pełnomocnikiem dłużnika. Przeszkoda ta zajdzie jednak, jeśli doradca byłby pełnomocnikiem procesowym dłużnika-wnioskodawcy w postępowaniu restrukturyzacyjnym lub upadłościowym. W takim przypadku doszłoby bowiem do znacznego ograniczenia niezależności i autonomii doradcy, przynajmniej w oczach innych niż dłużnik interesariuszy postępowania, przede wszystkim wierzycieli. Jakkolwiek nadzorca układu jest czynnie zaangażowany w przygotowanie układu, to jednak nie można uznać, że jego obowiązkiem jest działanie wyłącznie w interesie dłużnika, bowiem zobowiązany jest on do tego, aby przeciwdziałać pokrzywdzeniu wierzycieli. Wniosek taki wypływa m.in. z art. 18 ust. 1 ustawy 19 czerwca 2020 r., zgodnie z którym jest on jednym z podmiotów uprawnionych do złożenia wniosku o uchylenie skutków dokonania obwieszczenia o otwarciu postępowania o zatwierdzenie układu, jeżeli prowadzą one do pokrzywdzenia wierzycieli. Co więcej, zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy z 19 czerwca 2020 r. na

dokonanie przez dłużnika czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu wymagana jest zgoda nadzorcy układu, a czynność przekraczająca zakres zwykłego zarządu dokonana bez wymaganej zgody jest nieważna. Sąd podkreślił, że zgodnie z art. 22 ust. 3 ustawy z 19 czerwca 2022 r. nadzorca układu udziela zgodny na zawarcie umowy kredytu lub pożyczki, obciążenie składników masy układowej lub sanacyjnej hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym lub hipoteką morską w celu zabezpieczenia wierzytelności nieobjętej układem, przeniesienie własności rzeczy lub prawa na zabezpieczenie wierzytelności nieobjętej układem, obciążenie składników masy układowej innymi prawami, jeżeli jest to niezbędne do zachowania zdolności do bieżącego zaspokajania kosztów postępowania restrukturyzacyjnego i zobowiązań powstałych po jego otwarciu lub zawarcia i wykonania układu oraz zostało zagwarantowane, że środki zostaną przekazane dłużnikowi i wykorzystane dla umożliwienia realizacji planu restrukturyzacji, a ustanowione zabezpieczenie jest adekwatne do udzielonego kredytu lub pożyczki. Poza tym do nadzorcy należy nadzór nad przebiegiem postępowania oraz ocena możliwości wykonania przez dłużnika układu (art. 220 pkt 4 Prawa restrukturyzacyjnego). Ocena możliwości wykonania układu powinna zawierać zarówno element obiektywny, czyli wskazanie, czy przy realizacji założeń poczynionych przez dłużnika w planie restrukturyzacyjnym układ jest wykonalny, jak i element prognostyczny, oceny, tj. stanowisko nadzorcy co do tego, na ile przyjęte założenia biznesowe i ekonomiczne są realne i pozwolą na wykonanie układu. Nadzorca układu sprawuje zatem pieczę nad całym procesem restrukturyzacji pozasądowej.

Jakkolwiek nadzorca układu działa na podstawie umowy zawartej z dłużnikiem i pobiera z tego tytułu wynagrodzenie, to jednak z uwagi na jego rolę w uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu winien on zachować bezstronność w pełnieniu swoich obowiązków, co nie zawsze będzie możliwe w sytuacji łączenia tej funkcji z funkcją pełnomocnika dłużnika.

Do wniosku o zatwierdzenie układu z 10 lutego 2022 r. złożonego przez dłużnika reprezentowanego przez R. M. załączone zostało pełnomocnictwo udzielone R. M. 4 lutego 2021 r. jako doradcy restrukturyzacyjnemu do zastępowania J. J. przed organami sądami powszechnymi - do reprezentowania w

sprawie o zatwierdzenie układu. Także odpowiedź na zażalenie wierzyciela Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie w imieniu dłużnika złożył radca prawny R. M., załączając pełnomocnictwo udzielone mu 13 lipca 2022 r. do reprezentowania dłużnika J. J. w postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Okręgowym w Gdańsku w sprawie o sygn. akt XII Gz 238/22. R. M. jest także w niniejszym uproszczonym postępowaniu restrukturyzacyjnym nadzorcą układu. Z powyższego wynika, że R. M. zarówno przed objęciem funkcji nadzorcy układu, jak i w toku postępowania o zatwierdzenie układu w uproszczonym postępowaniu restrukturyzacyjnym był pełnomocnikiem dłużnika.

Okoliczność jednoczesnego łączenia przez R. M. funkcji pełnomocnika procesowego dłużnika i nadzorcy układu umknęła uwadze Sądu Rejonowego, a jej ocena jest istotna w ramach badania czy układ nie narusza prawa, skoro został zawarty przy udziale osoby sprawującej obie te funkcje. Okoliczność, że zgodnie z punktem 4 ogólnych propozycji układowych dłużnika wyłączeniu podlega art. 171 ust. 1 Prawa restrukturyzacyjnego, a zatem nadzór nad wykonaniem układu nie będzie sprawowany, nie powinna mieć wpływu na ocenę prawidłowości i zgodności z prawem łączenia przez R. M. funkcji nadzorcy układu i pełnomocnika procesowego w postępowaniu o zatwierdzenie układu w uproszczonym postępowaniu restrukturyzacyjnym. Dokonanie tej oceny po raz pierwszy przez Sąd Okręgowy i ewentualna zmiana zaskarżonego postanowienia przez odmowę zatwierdzenia układu rodziłaby dla dłużnika negatywne konsekwencje w postaci pozbawienia go możliwości złożenia uproszczonego wniosku o otwarcie postępowania sanacyjnego, co wynika z art. 23 ustawy z 19 czerwca 2020 r.

Z tych przyczyn Sąd drugiej instancji na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 209 ust. 1 Prawa restrukturyzacyjnego uchylił zaskarżone postanowienie w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Elblągu, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd pierwszej instancji powinien dokonać pogłębionego badania czy układ zawarty przez dłużnika z wierzycielami przy udziale osoby łączącej funkcje nadzorcy układu i pełnomocnika dłużnika nie narusza prawa. Rolą Sądu Rejonowego będzie także ocena okoliczności podniesionych przez wierzyciela Agencję Restrukturyzacji

i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie w treści zażalenia, w szczególności odnoszących się do zaniżenia kwoty wierzytelności w karcie do głosowania skutkującego zakwalifikowaniem tego wierzyciela do niewłaściwej, w jego ocenie, grupy wierzycieli, oraz wpływu ewentualnego uchybienia w tym zakresie na wynik głosowania nad przyjęciem układu.

Postanowienie Sądu Okręgowego zaskarżył zażaleniem dłużnik J.J., zarzucając naruszenie: art. 165 ust. 1 Prawa restrukturyzacyjnego poprzez jego wadliwe zastosowanie i uznanie, że przyjęcie przez nadzorcę układu pełnomocnictw od dłużnika po stwierdzeniu przyjęcia układu prowadzi do wniosku, że układ narusza prawo; art. 24 ust. 2 pkt 4 i 5 Prawa restrukturyzacyjnego w zw. z art. 2 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji doradcy restrukturyzacyjnego poprzez ich niewłaściwą wykładnię; art. 213 Prawa restrukturyzacyjnego poprzez jego zastosowanie w sytuacji, w której do przyjęcia układu doszło na zgromadzeniu wierzycieli, a nie w drodze samodzielnego zbierania głosów przez dłużnika. Wadliwe zastosowanie tych przepisów doprowadziło Sąd Okręgowy w Gdańsku do niewłaściwego zastosowania art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 209 Prawa restrukturyzacyjnego i w konsekwencji do wydania orzeczenia kasatoryjnego. Dłużnik wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie zażalenia wierzyciela Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie, ewentualnie o jego uchylenie i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gdańsku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Środek odwoławczy przewidziany w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. jest szczególnym rodzajem zażalenia. Kognicja Sądu Najwyższego, jako sądu rozpoznającego zażalenie na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. jest wąska, ograniczając się wyłącznie do ustalenia, czy istniały procesowe podstawy do wydania wyroku kasatoryjnego, czy też sąd odwoławczy popełnił błąd przy kwalifikowaniu określonej sytuacji procesowej, jako odpowiadającej jednej z podstaw orzeczenia kasatoryjnego i poszukiwał podstaw uchylenia orzeczenia poza katalogiem wskazanym w art. 386 § 2 i 4 k.p.c. W konsekwencji przedmiotem zaskarżenia zażaleniem „kasatoryjnym”, o którym mowa w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., jest orzeczenie sądu drugiej instancji

o uchyleniu wyroku sądu pierwszej instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji, wydawane na podstawie art. 386 § 2 i 4 k.p.c. Tego rodzaju orzeczenie sądu drugiej instancji może zapaść jedynie w odniesieniu do wyroku sądu pierwszej instancji zapadłego w postępowaniu procesowym zaskarżonego wcześniej apelacją. Odpowiednio dotyczy to w postępowaniu nieprocesowym postanowień sądu pierwszej instancji wydanych co do istoty sprawy i zaskarżonych apelacją do sądu drugiej instancji.

W sprawie, w której wniesiono zażalenie do Sądu Najwyższego, Sąd drugiej instancji wydał zaskarżone zażaleniem postanowienie po wcześniejszym rozpoznaniu zażalenia wniesionego przez jednego z wierzycieli od postanowienia Sądu pierwszej instancji. Zgodnie bowiem z art. 165 ust. 7 Prawa restrukturyzacyjnego w zw. z art. 15 ust. 1 ustawy z 19 czerwca 2020 r. na postanowienie sądu w przedmiocie zatwierdzenia układu przysługuje zażalenie, a nie apelacja. Procedurze cywilnej nie jest znane dwuinstancyjne postępowanie zażaleniowe. Jak to wyjaśniono wyżej, ustawodawca w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. dopuścił środek zaskarżenia, w postaci zażalenia na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji jako element kontroli postępowania apelacyjnego sądu drugiej instancji, a nie jako element kontroli prawidłowości postępowania zażaleniowego.

Z wyżej wskazanych przyczyn należało uznać, że nie było dopuszczalne wniesienie zażalenia na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. na postanowienie Sądu Okręgowego do Sądu Najwyższego, co uzasadniało jego odrzucenie na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

[SOP]

[ał]

